

MLADI U KOMPASU

Metodološki alat za rad s
mladima u lokalnoj zajednici

IMPRESSUM

★ Naslov publikacije:

Mladi u kompasu – metodološki alat za rad s mladima u lokalnoj zajednici

★ Izdavač:

Mreža mladih Hrvatske

Selska cesta 112c/ info@mmh.hr / +385 1 4573 937

www.mmh.hr

★ Projekt:

Mladi u kompasu

★ Autorice:

Banimira Penić i Josipa Tukara Komljenović

★ Urednica:

Josipa Tukara Komljenović

★ Dizajn:

Branimira Penić

★ Zagreb, 2022.

Ova publikacija izrađena je u sklopu projekta "Mladi u kompasu" uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade. Više informacija na <https://demografijaimladi.gov.hr>

Ova publikacija izražava stajališta njezinih autorica i Središnji državni ured za demografiju i mlade se ne može smatrati odgovornim za sadržaj publikacije.

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

Hrvatsko
Debatno
Društvo

Projekt „Mladi u kompasu“ provode korisnici Mreža mladih Hrvatske u partnerstvu s Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota, Udrugom mladih Invictus i Hrvatskim debatnim društvom. Ovaj projekt je proveden uz financiranje Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade u iznosu od 79.687,50 kn. Sadržaj ove objave isključiva je odgovornost korisnika bespovratnih sredstava.

SADRŽAJ

01 UVODNO O PROJEKTU "MLADI U KOMPASU"

02 LJUDSKA PRAVA I RAD S MLADIMA – POJMOVNIK

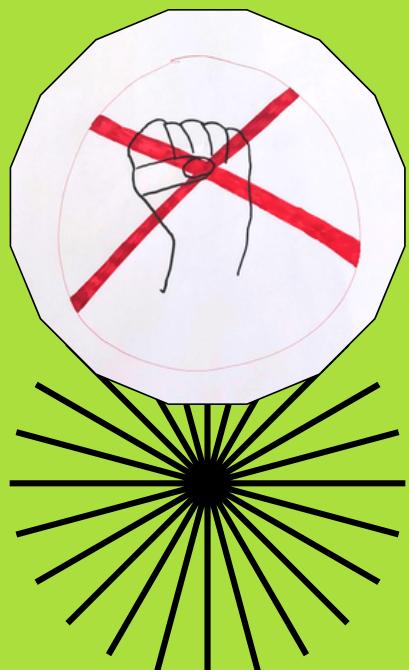
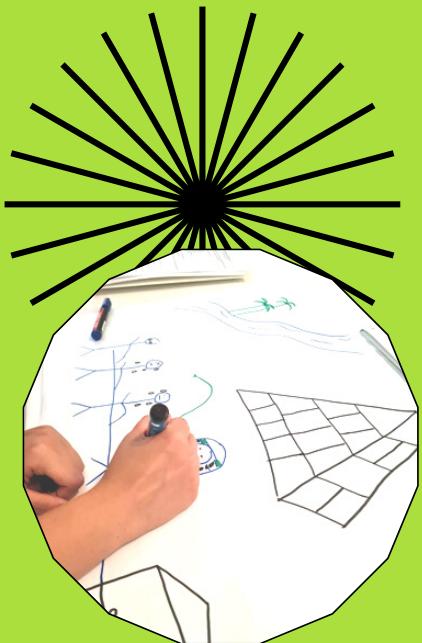
03 PROGRAM TRENINGA "MLADI U KOMPASU"

04 LOKALNE INICIJATIVE MLADIH

05 KORISNI PRIRUČNICI ZA RAD S MLADIMA

UVODNO O PROJEKTU

"MLADI U KOMPASU"

Publikacija koja se nalazi pred vama rezultat je rada u okviru jednog manjeg projekta. No iako je prema nekim karakteristikama projekt mali (a tu prvenstveno mislimo na ograničena finansijska sredstva), on je nastao na velikim potrebama i idejama mladih iz Hrvatske Kostajnice i Petrinje te okolnih mjesta i nadasve je uspio ostvariti svoje zadane ciljeve.

Projekt "Mladi u kompasu" usmjeren je **mladima**, ali i **radnicima_cama s mladima** na području Petrinje, Hrvatske Kostajnice i okolnih mjesta, a temelji se na pristupu zasnovanom na ljudskim pravima, s naglaskom na prava mladih. Kroz partnersku suradnju i aktivnosti težilo se mladima omogućiti stjecanje **znanja, vještina i stavova** nužnih za preuzimanje odgovornosti i prakticiranje uloga angažiranih i samostalnih građana i građanki. Kroz rad s mladima iste se željelo **osnažiti** i za provedbu vlastitih inicijativa u lokalnim zajednicama.

Glavni cilj projekta bio je usmjeren i na jačanje kapaciteta mladih za **javno progovaranje** o problemima i potrebama s kojima se susreću u vlastitoj zajednici, ali i **ohrabriti** ih za rješavanje prepoznatih problema.

Kroz planirane aktivnosti projekta "Mladi u kompasu" nastojali_e smo:

- Ojačati zagovaračke vještine mladih u dobi od 15 do 25 godina i kod radnika_ca s mladima te ih osnažiti za javno djelovanje;
- Osnažiti mlađe i radnike_ce s mladima iz Petrinje, Hrvatske Kostajnice i okolnih mjesta kako bi postali multiplikatori demokracije, tolerancije i solidarnosti kroz obrazovanje temeljeno na pravima mladih i kroz provedbu inicijativa mladih u lokalnim zajednicama;
- Izraditi metodološki alat za razvoj zagovaračkih vještina mladih koji će dugoročno biti primjenjiv u radu s mladima u lokalnim zajednicama, s naglaskom na obrazovanju o pravima mladih.

Središnje aktivnosti ovog velikog i važnog projekta za lokalnu zajednicu podrazumijevale su provedbu programa neformalnog obrazovanja temeljenog na propitkivanju, razumijevanju i prakticiranju prava mladih, osnaživanju vrijednosti demokracije, solidarnosti i tolerancije, kao i na aktivnostima inicijativa mladih u zajednici te aktivnostima usmjerenim na sudjelovanje mladih kroz javno progovaranje o problemima s kojima se susreću u zajednici.

Sve aktivnosti projekta bile su usmjerene mladima, radnicima_cama s mladima i organizacijama mladih i za mlade.

U konačnici su mladi samostalno detektirali izazove i potrebe koji se nalaze u njihovom neposrednom okruženju te su kroz stečene mehanizme bili spremni zagovarati za svoje vlastite interese. Krajnji rezultat ovog projekta su motivirani mladi za javno djelovanje i uključivanje u demokratske procese društva – mladi koji su upoznati i osnaženi za zagovaranje svojih prava.

Projekt "Mladi u kompasu" proveden je uz **financijsku podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlađe** tijekom 2022. godine. Nositeljica projekta bila je Mreža mladih Hrvatske s partnerskim organizacijama iz Zagreba – Hrvatskim debatnim društvom te dvjema lokalnim udrugama mladih i za mlade – Udrugom za promicanje informatike, kulture i suživota iz Petrinje te Udrugom mladih Invictus iz Hrvatske Kostajnice.

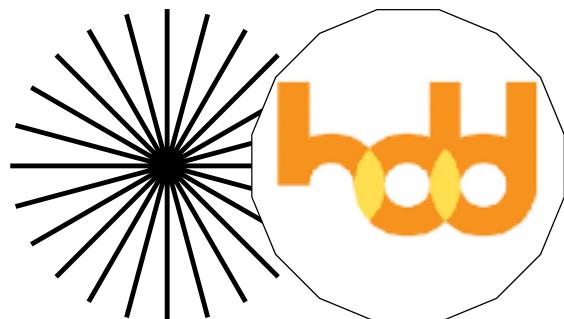
Mreža mladih Hrvatske je na osnovu prepoznatih potreba mladih te nastojeći se povezati s lokalnim udrugama mladih i za mlade, prvenstveno željela doprinijeti izravnom radu s mladim na područjima pogodjenim potresom. Kroz rad s mladima se uključenim mladima pružila jednaka prilika za ostvarenje punog potencijala te se stvorio siguran prostor za mlađe u kojem su mladi mogli samostalno utjecati na pokretanje vlastitog razvoja i razvoja društva općenito, kako bi mogli utjecati na rješavanje lokalnih potreba te zadovoljiti svoje potrebe i potrebe svojih vršnjaka_inja. Sve projektne aktivnosti i suradnje su isplanirane kako bi se uključenim organizacijama pomoglo da naučeno primjene u revitalizaciji svog kraja nakon preživljenog potresa, ali i tijekom trajanja drugih globalnih i lokalnih kriza. **Svrha projekta** "Mladi u kompasu" je i pridonijeti izgradnji lokalne zajednice u skladu s potrebama mladih.

Voditeljica projekta: Josipa Tukara Komljenović (MMH),

Projektni koordinatori: Branimira Penić (HDD), Nikola Račić (Udruga mladih Invictus) i Sabina Stipanec Grgić (Udruga IKS).

UKRATKO O PARTNERSKIM ORGANIZACIJAMA NA PROJEKTU:

Mreža mladih Hrvatske

Mreža mladih Hrvatske je savez udruga mladih i za mlade koji na teritoriju Republike Hrvatske okuplja udruge mladih i za mlade. Mreža mladih Hrvatske kao heterogena platforma programski povezuje raznorodne organizacije (zagovaračke, kulturne, ekološke, manjinske i sl.) kojima je u zajedničkom interesu razvijati politike za mlade, kako na nacionalnoj tako i na regionalnim/lokalnim razinama. Kroz svoj rad, MMH osnažuje mlade za aktivno i odgovorno sudjelovanje u društvu, doprinosi razvoju kvalitetnih politika za mlade i civilnog društva. U svom radu zastupa članice i teži djelovati u interesu svih mladih putem umrežavanja, zagovaranja, informiranja, neformalnog obrazovanja i istraživanja, zalažući se za suradnju s tijelima javne vlasti, odgojno obrazovnim i znanstvenim institucijama, akterima civilnog društva i medijima. Više na: www.mmh.hr

Hrvatsko debatno društvo

Hrvatsko debatno društvo nastalo je iz debatnog programa koji se u Hrvatskoj provodi od 1994. godine. Sama je udruga registrirana 1998. godine, a od prvotna četiri kluba u Zagrebu i nešto manje od 50 sudionika, udruga danas broji preko 120 klubova za mlade, provodi brojne projekte, a aktivnosti po cijeloj Hrvatskoj. Osim debatnog programa u školama HDD provodi brojne projekte usmjerenе prema povećanju obrazovnih prilika za mlade te pruža edukacije i savjetodavne usluge iz područja komunikacijskih vještina svim zainteresiranim. Udruga ostvaruje dugotrajan pozitivan učinak prema mladima koji kroz debatni program povećavaju svoje sposobnosti, znanja i vještine što dovodi i do većeg uspjeha u dalnjim karijerama. Više na www.hdd.hr

UKRATKO O PARTNERSKIM ORGANIZACIJAMA NA PROJEKTU:

Udruga IKS

Udrugu IKS (Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota) je osnovala 2003. godine skupina mladih entuzijasta koji su u poslijeratnoj zajednici željeli pokrenuti pozitivne promjene u Petrinji. Puni naziv organizacije je Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota. Udruga IKS doprinosi stvaranju boljeg i pravednijeg društva kroz ulaganje u svakog pojedinca te njegovom osnaživanju kao aktivnog građanina, koji osjeća pripadnost zajednici i preuzima odgovornost u stvaranju boljeg okružja za sebe i svoje sugrađane. To postiže stvaranjem mogućnosti, prilika i prostora sudjelovanja na lokalnom području, u suradnji s partnerima iz Hrvatske i inozemstva. Svoju misiju udruga postiže na praktičan i poticajan način gdje korisnici aktivno sudjeluju, promišljaju, uče, rješavaju probleme i razvijaju se osobno i profesionalno. Više na www.udrugaiks.hr

Udruga mladih Invictus

Udruga mladih Invictus je osnovana 2016. te broji 50-ak članova sa šireg područja grada Hrvatske Kostajnice. Provode aktivnosti vezane za poboljšanje kvalitete života sugrađana s posebnim fokusom na mlade. Udruga redovito organizira memorijalni malonogometni turnir „Ivan Došen“, Unsko kino gdje na obali rijeke Une emitiraju filmove prikladne svim dobnim skupinama te pub kvizova u svi ugostiteljskim objektima na području grada. Između svega navedenoga, tendencija udruge je uključivanje osnovnoškolaca i srednjoškolaca kojima bi prezentirali dosadašnji rad te ih poticali na nove projekte koji će nam svima biti od koristi nekad u budućnosti.

"Gdje počinju ljudska prava? U malim mjestima blizu doma, tako malima da ih se ne vidi na kartama svijeta. Ipak ta mjesta čine svijet pojedinca – susjedstvo u kojem živi, škola ili fakultet kojeg pohađa, tvornica, farma ili ured u kojem radi. To su mjesta gdje svaki muškarac, žena i dijete traži jednaku pravdu, jednaku šansu, jednako dostojanstvo bez diskriminacije. Ukoliko ta prava ne znače ništa tamo, onda malo znače bilo gdje drugdje. Bez djelovanja građana kojima je stalo da ih ostvaruju blizu svoga doma, uzalud ćemo tražiti napredak u širem svijetu."

Credits: BrainPOP

ELEANOR ROOSEVELT

LJUDSKA PRAVA I RAD S MLADIMA – POJMOPONIK

Obrazovanje mladih o ljudskim pravima koristi ne samo društvu, već i samim mladima. U suvremenim društvima mladi su sve više suočeni s procesima socijalne isključenosti, vjerskih, etničkih i nacionalnih razlika te s nedostacima – i prednostima – globalizacije. Obrazovanje o ljudskim pravima bavi se ovim pitanjima i može pomoći ljudima da shvate različita uvjerenja, stavove i vrijednosti te očite proturječnosti modernih multikulturalnih društava u kojima žive. (Compass, Vijeće Europe)

Ljudska prava su skup NAČELA i PROPISA koji nalaže da smo svi jednaki u pravima neovisno od osobnih razlika

- **univerzalna**: uvijek su ista za sva ljudska bića bilo gdje na svijetu.
- **neotuđiva**: ne možemo ih izgubiti isto kao što ne možemo prestati biti ljudsko biće.
- **nedjeljiva i međuvisna**: nitko ne može oduzeti neko od prava zato što je „manje važno“ ili „nije neophodno“, povezana su i ne mogu se promatrati odvojeno jedna od drugih.

Vrijednosti ljudskih prava: dostojanstvo, jednakost, sloboda, poštovanje, nediskriminacija, tolerancija, pravda, odgovornost, suradnja i prihvaćanje.

Generacije ljudskih prava: kad se govori o ljudskim pravima, ona se često dijele u tri kategorije koje se nazivaju generacije.

- Prva generacija ljudskih prava obuhvaća građanska i politička prava pojedinca (pravo glasa, pravo na zaštitu od mučenja, pravo na slobodu, pravo na religiju).
- Druga generacija ljudskih prava obuhvaća socioekonomski prava (pravo na hranu, pravo na stanovanje, pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na zaposlenje).
- Treća generacija ljudskih prava obuhvaća široka klasna prava. Prava treće generacije odnose se na "samoodređenje naroda" i uključuju različite aspekte razvoja zajednice i političkog statusa te prava etničkih i vjerskih manjina (pravo na čist okoliš, pravo na samoodređenje naroda).
- U naznakama je i (neslužbena) četvrta generacija ljudskih prava, povezana s pravima u digitalnom svijetu (npr. zaštita osobnih podataka)

Opća deklaracija o ljudskim pravima prvi je sveobuhvatni instrument zaštite ljudskih prava koji je proglašila jedna opća međunarodna organizacija, Ujedinjeni narodi. Proglasila ju je Opća skupština Ujedinjenih naroda 10. prosinca 1948. godine.

Članak 1. svečano proglašava: "Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i savješću pa jedna prema drugima trebaju postupati u duhu bratstva." (Wikipedia)

Mehanizmi zaštite ljudskih prava: poštivanje, zaštita i promicanje ljudskih prava obaveza je i odgovornost svake države. Nezavisne komisije i sudovi osiguravaju zaštitu ljudskih prava. Zaštita se osigurava na međunarodnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Ujedinjeni narodi – sustav konvencija za zaštitu ljudskih prava na međunarodnoj razini.

U **Hrvatskoj** Ustav RH štiti temeljna prava i slobode u Republici Hrvatskoj. Ustavni sud RH, Pučki pravobranitelj_ica, Pravobranitelj_ica za ravnopravnost spolova, Pravobranitelj_ica za djecu i Pravobranitelj_ica za osobe s invaliditetom upozoravaju na kršenja prava. Kuća ljudskih prava iz Zagreba je mreža organizacija civilnog društva za zaštitu i promicanje ljudskih prava.

U **Europi** to čini Vijeće Europe, Europska unija i Organizacija za europsku sigurnost i suradnju. U Africi to čini Afrička unija. U Americi Organizacija američkih država. U Aziji Savez država Jugoistočne Azije.

Obrazovanje za ljudska prava učenje je koje razvija znanje, vještine i vrijednosti ljudskih prava sa širokim ciljem izgradnje univerzalne kulture ljudskih prava. To je participativni proces koji sadrži namjerno osmišljene skupove aktivnosti učenja koristeći znanje o ljudskim pravima, vrijednosti i vještine kao sadržaj namijenjen široj javnosti kako bi im se omogućilo da razumiju svoja iskustva i preuzmu kontrolu nad svojim životima (Compass, Vijeće Europe).

3 dimenzije učenja o ljudskim pravima

- Učenje o ljudskim pravima, znanje o ljudskim pravima, što su ona i kako se čuvaju ili štite;
- Učenje kroz ljudska prava, priznajući da kontekst i način na koji je učenje o ljudskim pravima organizirano i prenosi mora biti u skladu s vrijednostima ljudskih prava (npr. sudjelovanje, sloboda mišljenja i izražavanja, itd.) i da u obrazovanju o ljudskim pravima proces učenje je važno koliko i sadržaj učenja;
- Učenje za ljudska prava, razvijanjem vještina, stavova i vrijednosti za učenike da primjenjuju vrijednosti ljudskih prava u svojim životima i da poduzimaju akcije, sami ili s drugima, za promicanje i obranu ljudskih prava.

Mladi su kao skupina od 15 do 30 godina najraznovrsnija društvena skupina i njihovi se problemi, potrebe i društveni položaj razlikuju od mjesta do mjesta, od generacije do generacije, s obzirom na uvjete njihove socijalizacije i izbora, dostupnost obrazovanja ili zaposlenja. Naravno, mnoge probleme poput nezaposlenosti mladi dijele u svim dijelovima Hrvatske pa i šire. Važna su pitanja političke pismenosti i participacije mlađih, aktivnog uključivanja mlađih u društvo, odgovornog odrastanja i sl. s obzirom na iznimno podzastupljenu prisutnost mlađih u gotovo svim društveno-političkim procesima. (MMH)

Rad s mladima širok je pojam koji pokriva široki opseg aktivnosti društvene, kulturne, obrazovne ili političke prirode od strane, sa i za mlađe ljudi. Takve aktivnosti sve više uključuju i sport i usluge za mlađe. Rad s mlađima pripada području 'izvanškolskog' obrazovanja, kao i specifičnih aktivnosti u slobodno vrijeme kojima upravljaju profesionalni ili dobrovoljni radnici s mlađima i voditelji mlađih." (Vijeće Europe)

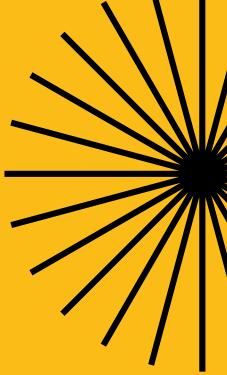
Neformalno obrazovanje odnosi se na planirane, strukturirane programe i procese osobnog i društvenog obrazovanja za mlađe ljudi koji su osmišljeni za poboljšanje niza vještina i kompetencija, izvan formalnog obrazovnog kurikuluma. Neformalno obrazovanje je ono što se događa na mjestima kao što su organizacije mlađih, sportski klubovi i dramske i društvene grupe gdje se mlađi ljudi sastaju, na primjer, kako bi zajedno pokrenuli projekte, igrali igrice, raspravljali, kampirali ili stvarali glazbu i dramu. Uspjehe u neformalnom obrazovanju obično je teško vrednovati, čak i ako se njihovo društveno priznanje povećava. (Vijeće Europe)

Aktivno građanstvo je aktivno sudjelovanje u građanskom društvu, zajednici i/ili političkom životu, karakterizirano uzajamnim poštovanjem, u skladu s ljudskim pravima i demokracijom. Elementi aktivnog građanstva su:

- Političko sudjelovanje – glasovanje na svim razinama; utjecaj na odlučivanje; postizanje vlastitih interesa građana, ki: sudjelovanje unutar zastupničkoga sustava.
- Društveno sudjelovanje – postati članom_icom volonterske organizacije ili odbora neke organizacije te sudjelovanje u nekim drugim aktivnostima organizacije;
- Kulturno sudjelovanje: borba protiv isključivanja i diskriminacije – odnosi se na aktivnosti koje promiču zadovoljstvo i one koje stvaraju „zajedničko vlasništvo“ zajednice;
- Ekonomsko sudjelovanje: sudjelovanje u procesu proizvodnje; postati članom_icom radničkoga vijeća, poduzeti akcije protiv nejednakih globalnih raspodjela u svijetu; sudjelovanje na tržištu rada (Vijeće Europe)

PROGRAM TRENINGA “MLADI U KOMPASU”

Na sljedećim stranicama donosimo pregled planiranja i provedbe četverodnevnog treninga “Mladi u kompasu”. Sam trening je održan od 22. do 25. kolovoza 2022. godine u Hrvatskoj Kostajnici za ukupno 15 osoba. Na treningu su sudjelovali mladi i radnici_ce s mladima iz Hrvatske Kostajnice, Gline i Petrinje.

No prije održavanja samog treninga, održano je nekoliko sastanaka trenerica koje su pomno isplanirale pripremnu vježbu za sudionike_ce, plan i program edukacije, grupne i individualne vježbe i radionice s pripremnim materijalima. Svrha ovog metodološkog alata je upravo u prikazu i dijeljenju znanja sa zainteresiranim osobama o provedenom treningu kako bi se isti mogli replicirati i u drugim lokalnim zajednicama.

Trening se odvijao u dva dijela: pripremni i središnji dio. Nakon treninga je uslijedila i follow-up aktivnost, odnosno provedba lokalnih inicijativa mlađih koje su isplanirane od strane sudionika_ca treninga i provedene u tri lokalne zajednice.

Slika 1. Grupna fotografija sudionika i sudionica treninga "Mladi u kompasu"

Pripremni dio treninga

U info packu su svi sudionici_ce upoznati s obavezom pripreme "domaće zadaće" i rješavanja pripreme za trening. Naime, na osnovu prijavnog obrasca detektirane su teme i područja koja su interesantna sudionicima_cama i o kojima su iskazali želju da žele više naučiti. U skladu s time je kreiran sam trening, ali i pripremni zadatak "Heroine". Sudionici_ce su u nešto manjem postotku u prijavnom obrascu istaknuli kako bi željeli učiti o rodnoj ravnopravnosti. Stoga je cilj domaće zadaće u pripremnoj fazi bio pronalazak heroina (povijesnih ili živih) kojima se sudionici_ce treninga posebno dive (dvije do tri osobe). Pomoću online alata Jamboard bio je postavljen zadatak za ispunjavanje tako da nakon što razmisle i odluče se za pojedine heroine, sudionici_ce su trebali u novi list Jamboard-a postaviti fotografiju te osobe, njezinu kratku biografiju (tko jest, što je značajno učinila) i citat koji žele podijeliti s drugima.

EMMELINE PANKHURST

Emmeline Pankhurst(Goulden 1858.-1928.) bila je britanska politička žena koja je predvodila sufražetkinje kojima je cilj bio da se izbore za pravo ženskog glasa.

"I would rather be a rebel than a slave."

Emmeline je promoviranjem vojne taktike, koja je uključivala vandalizam i ostale fizičke napade na policajce, dobila ostvareni publicitet na svoj pokret te je Velika Britanija odlučila 1918. godine dati prvi put ženama pravo glasa.

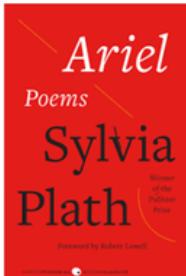

Slika 2. Heroine

Nastavak ove vježbe uslijedio je tijekom prvog dana treninga kada su trenerice ukratko prošle kroz biografije svih heroina, razgovarajući sa sudionicima_cama o rodnoj neravnopravnosti, potlačenosti i ugnjetavanja koju su žene doživljavale kroz povijest u svim područjima javnog i privatnog života.

SYLVIA PLATH

Bila je američka spisateljica, pisatl je započela sa samo osam godina. Patila je od psihičkih problema i depresije. Nakon njezina samoubojstva te posmrtno objavljene knjige Ariel, postala je svojevrsnom feminističkom ikonom 1960-ih.

"And why do I want? I want to live and feel all the shades, tones and variations of mental and physical experience possible in my life. And I am horribly limited."

Plath je autorica čije pjesme progovaraju snažnim, grubim metaforama potaknutima holokaustom; šokiraju otvorenošću u promišljanju tjelesnosti i seksualnosti te majčinstva kao sreće i tereta; antagonistički se odnose prema patrijarhalnom autoritetu oca, ali i supruga; afirmiraju smrt kao prividno izbavljenje.

Slika 3. Heroine

SREDIŠNJI DIO TRENINGA

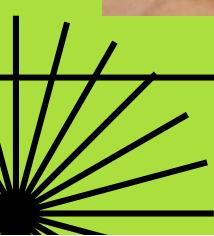
Kako bi se pridonijelo ispunjenu ranije spomenutog općeg cilja projekta, kao i njegovim specifičnim ciljevima, projektom je predviđena provedba treninga. Prije same provedbe treninga izrađen je upitnik za identificiranje potreba mladih u Petrinji, Hrvatskoj Kostajnici i okolnim mjestima kako bi se program treninga u potpunosti uskladio s potrebama sudionika_ca. Cjelokupan trening temelji se na Compass metodologiji obrazovanja za prava mladih, s naglaskom na razvoj zagovaračkih vještina i kreiranja zagovaračkih inicijativa mladih. Provedbom treninga nastojala se podići razina informiranosti mladih o njihovim pravima i mogućnostima, kao i indirektno osnažiti organizacije mladih i za mlade kako bi dugoročno mogle utjecati na podizanje kvaliteta života mladih s kojima rade.

Trening je namijenjen za mlade osobe te radnike_ce s mladima iz organizacija mladih, organizacija koje rade s mladima te drugim osobama koje rade s mladima. Plan i program treninga zamišljen je za provedbu s ovim dvjema skupinama.

Svaki dan treninga je isplaniran s dvije jutarnje sesije i dvije poslijepodnevne u trajanju od sat i pol ili sat vremena s pauzama za osvježenje i pauzama za obrok kroz četiri dana trajanja. Svaka sesija ima cilj čijem ispunjenu teži te aktivnosti pomoću kojih se zadani cilj postiže. Jednako tako su naznačeni i materijali koji su potrebni za provedbu sesija. Na stranicama koje slijede se nalaze detaljni opisi svake pojedine sesije i aktivnosti.

Slika 4. Sudionici i sudionice prate trenericu Josipu

DAN 1 – SESIJA 1

NAZIV SESIJE: UVOD – UPOZNAVANJE

Trenerice	Trenerica 1	Trajanje 11:00 – 12:30 H
Ciljevi	Međusobno upoznavanje i povezivanje.	
Aktivnosti	<p>1. Predstavljanje trenerica (10') – na početku edukacije se trenerice ukratko predstave te se predstavi projekt i donator.</p> <p>2. Dvije istine i jedna laž (20') – svaki sudionik_ka na vrh papira napiše čitkim slovima svoje ime i zatim ispod imena svoje tri glavne karakteristike, odnosno osobine. Uputa je da se upišu dvije karakteristike koje su istinite, a treća treba biti lažna. Osobe se zatim nasumično kreću po prostoriji, zaustavljaju nekoga i u paru diskutiraju svoje karakteristike, odnosno osobine. Svaka osoba iz para nastoji pogoditi koje su karakteristike istinite, a koja je lažna. Na osnovu toga se sudionici_ce međusobno upoznaju i povezuju.</p> <p>3. Sličnosti i razlike (20') – sudionici_ce se dijele u 4 grupe. Unutar svake grupe nalaze po 3 stvari po kojima su slični i po 3 stvari po kojima su različiti. Jedna osoba iz svake grupe zapisuje odgovore te se pronađene sličnosti i razlike predstavljaju u plenumu po završetku zadatka.</p> <p>4. Heroine (30') – sudionici_ce predstavljaju heroine (žive ili povijesne) koje su u pripremnoj vježbi odabrali. Trenerica ukratko predstavi heroinu i sudionika_ca zamoli za objašnjenje zašto je odabrao_la baš tu osobu. Vježba se zaključuje pojašnjanjem rodne neravnopravnosti te izostanka učenja o važnim heroinama iz školskog obrazovnog sustava.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• 15 praznih A4 papira• 4 papira s uputama za "Sličnosti i razlike"	

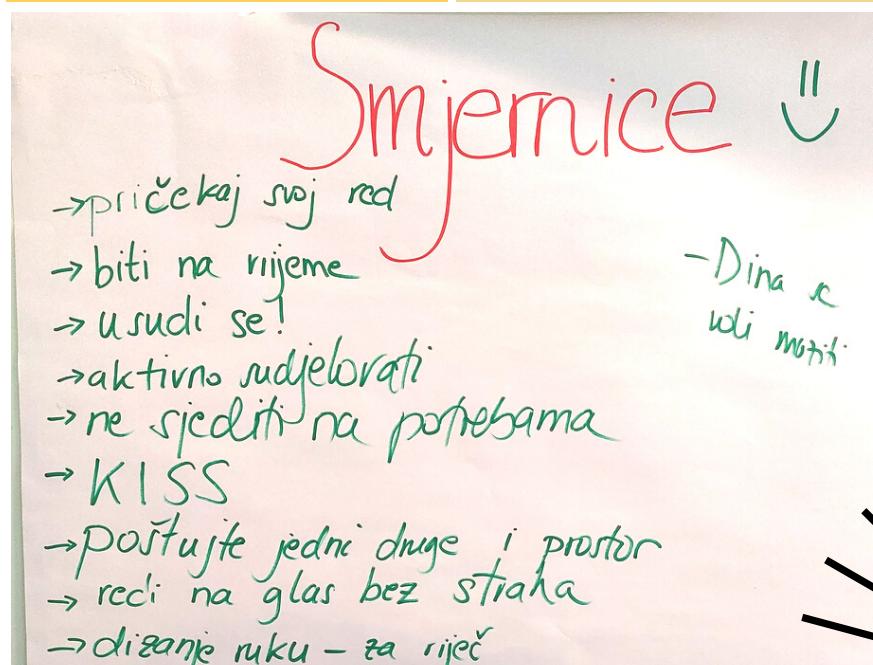

Slika 5. Sudionici i sudionice prate trenericu Branimiru

DAN 1 – SESIJA 2

NAZIV SESIJE: OČEKIVANJA, CILJEVI I PRAVILA RADA

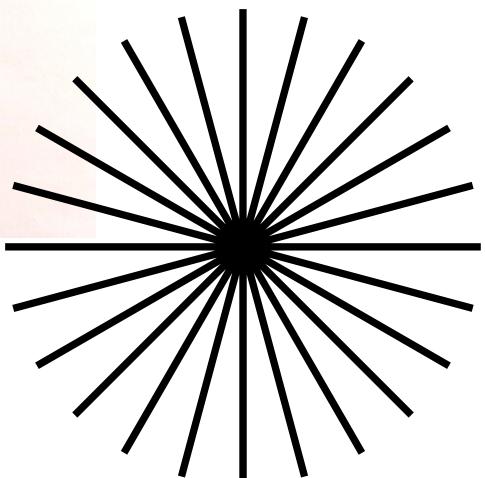
Trenerice	Trenerica 2	Trajanje 13:00 – 14:00 H
Ciljevi	Upoznavanje s očekivanjima sudionika_ca, ciljevima treninga i pravilima rada	
Aktivnosti	<p>1. Drvo očekivanja (30') – sudionici_ce dobiju po post-it papire u 3 različite boje na koje ispisuju sljedeće kategorije: 1) očekivanja od treninga, 2) doprinose (što donose sa sobom, što mogu podijeliti) i 3) strahove koje imaju (s kojima dolaze na trening). Potom ih lijepe na unaprijed nacrtano drvo (krošnja, deblo, korijenje). Trenerica grupira ista očekivanja/doprinose/ strahove koja se u plenumu komentiraju. Flipchart ostaje u prostoru tijekom cijelog trajanja treninga.</p> <p>2. Ciljevi treninga (10') – trenerica ukratko predstavlja ciljeve treninga koji su unaprijed napisani na papirima i zalijepljeni na flipchart. Flipchart ostaje u prostoru tijekom cijelog trajanja treninga.</p> <p>3. Pravila rada (15') – u plenumu se dogovaraju pravila rada, kao i to što čini dobrog trenera_icu te dobrog sudionika_cu. Na flipchartu se ispisuju pravila rada oko kojih se svi sudionici_ce slažu i poštuju ih tijekom trajanja treninga. U dvije kolone se definiraju savršena trenerica i savršen polaznik_ca ispisujući elemente preko dva nacrtana gingerbread man-a.</p>	

Slika 6. Zajedničke smjernice za rad

Materijali

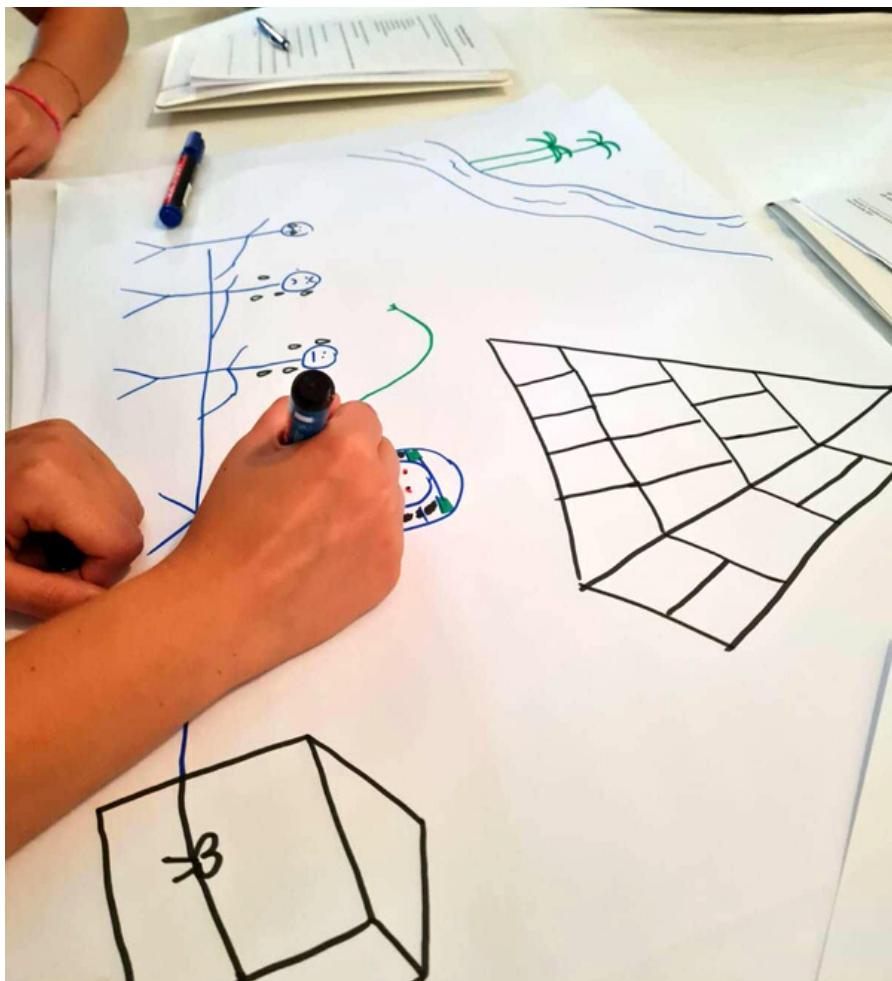
- Post-it papiri u 3 boje
- Flipchart s nacrtanim stablom (korijenje, deblo, krošnja)
- Flipchart s pravilima (dva gingerbread man-a za profile trenerica i sudionika_ca)
- Flipcharti i flomasteri

DAN 1 – SESIJA 3

NAZIV SESIJE: UVODNA SESIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

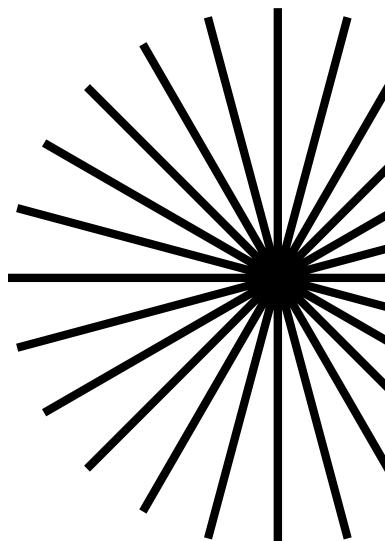
Trenerice	Trenerica 1	Trajanje 15:30 – 17:00 H
Ciljevi	Upoznavanje s osnovama o ljudskim pravima Usvajanje osnovnih ljudskih prava	
Aktivnosti		<p>1. Energizer (10') Ministry of Silly Walk</p> <p>2. Uvod u ljudska prava (30') – trenerica održava predavanje o ljudskih pravima s naglaskom na Opću deklaraciju o ljudskim pravima (ODLJP). Sudionici_ce dobivaju pojednostavljenu ODLJP i zajednički ju čitaju.</p> <p>3. "Nacrtaj riječ" (50') – sudionici_ce budu podijeljeni u 4 grupe i dobije po 2 prazna flipcharta (na pola prerezana – 4 papira). Svakoj grupi u 4 kruga se daje na papirić jedno po jedno pravo iz Opće deklaracije o ODLJP. Zadatak svake grupe je da ortežom prikaže dodijeljeno pravo, a druge grupe pokušavaju pogoditi o kojem pravu se radi. U zadnjem, četvrtom krugu po dvije grupe dobiju isto pravo. Rezultati se bilježe i pobjednička grupa dobija nagradu. Pravilo rada je da prva grupa koja prepozna o kojem pravu se radi dobiva 1 bod, a grupa koja je crtala treba ostali pojasniti dobiveni članak ODLJP. Vježba je dostupna na: Draw the word.</p>

Slika 7. Nacrtaj riječ vježba

Materijali

- 8 flipchart papira prerezana po pola (16 manjih komada)
- Markeri za 4 grupe
- 15 x ODLJP (pojednostavljena*)
- PPT "Uvod u ljudska prava"

*Popis pojednostavljenih članaka Opće deklaracije o ljudskim pravima dostupno u: "[Priručnik za nastavnike: Pomoć u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja](#)", Iva Zenzerović Šloser (ur.), Centar za mirovne studije, 2013. (str. 33. – 35.)

DAN 1 – SESIJA 4**NAZIV SESIJE: 4 GENERACIJE LJUDSKIH PRAVA**

Trenerice	Trenerica 2	Trajanje 17:30 – 18:30 H
Ciljevi	Razumjeti razlike između 4 generacije ljudskih prava Koristiti i razvijati vještine rasprave i argumentacije Poticati poštovanje i otvorenost	
Aktivnosti	<p>1.4 generacije ljudskih prava (30') – sudionici_ce se podijele u 4 grupe. Na 4 flipcharta ispisani su nazivi 4 generacije ljudskih prava. Svaka grupa dobije nekoliko papirića s napisanim pravima koje moraju dodatno objasniti u grupama i zapisati natuknice (npr. "Pravo na obrazovanje podrazumijeva što..."). Nakon 15 minuta rasprave u grupama, trenerica daje kratke definicije/opise svake generacije ljudskih prava. Nakon toga, sudionici_ce papiriće s pravima lijepe na odgovarajuće flipchartove. Svi u plenumu kratko raspravljaju o rezultatima rada, odnosno jesu li sva prava na "dobrom flipchartu", kao i o razlici kolektivnih i individualnih prava.</p> <p>2. Barometar stavova (30') – cilj vježbe je razumjeti razlike između građanskih, političkih, socijalnih i ekonomskih prava. Vježba se izvodi kako je navedeno u Compass priručniku uz obavezno uvodno pojašnjenje te završnu refleksiju. Tijekom izvođenja vježbe, odnosno čitanja stavova i odabira pozicije (slažem se, ne slažem se, nisam siguran_na), važno je koristiti i razvijati vještine rasprave i argumentacije te poticati međusobno poštovanje i otvorenost. Vježba je dostupna na: Where do you stand?</p> <p>Dodatno, adaptacija: Pri prezentiranju stavova, svaka pozicija ima samo jedan argument za predstaviti (2 minute vremena za dogovoriti svaki argument i predstaviti ga).</p> <ul style="list-style-type: none">• Ljudi imaju dužnost raditi, ali ne i pravo.• Bogati ljudi sretniji su od siromašnih.• U digitalnom svijetu ne bismo trebali biti potpuno anonimni.• Digitalni identitet je jednako važan (stvaran) kao i „stvarni“.• Kolektivna prava su važnija od individualnih prava.• Neka su prava važnija od drugih.• Ako se prava ne mogu zajamčiti, nema smisla imati ih.	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Flipchartovi s naslovima 4 generacije ljudskih prava• Papirići s pravima – post-it (obavezno 4 različite boje)• Papiri: "Slažem se" "Ne slažem se", "Nisam siguran_na"	

1. GENERACIJA

1. GENERACIJA

Građanska i politička

PRAVO NA ŽIVOT

PRAVO NA SLOBODU VJEROSPOVJEŠTITI

PRAVO GLASA

SLOBODA GOVORA

2. GENERACIJA

2. GENERACIJA

Ekonomska, socijalna i kulturne prirode

PRAVO NA RAD / ZAPOSLENJE

PRAVO NA OBRAZOVANJE

PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

PRAVO NA HRANU

3. GENERACIJA

3. GENERACIJA

Solidarna prava

PRAVO NA ZDRAVOKOLOŠT

PRAVO NA MEDUGENERACIJSKU PRAVEDNOST

PRAVO NA SAMOODREĐENJE NARODA

PRAVO NA VODU

4. GENERACIJA

4. GENERACIJA

Digitalna prava

PRAVO NA DIGITALNO POSTOJANJE

PRAVO NA DIGITALNI IDENTITET

PRAVO NA ANONIMNOST

PRAVO NA PRIVATNOST

Slika 8. Četiri generacije ljudskih prava

DAN 2 - SESIJA 1**NAZIV SESIJE: IDENTITET**

Trenerice	Trenerica 1	Trajanje 10:00 – 11:30 H
Ciljevi	Potaknuti upoznavanje sudionika_ca Osvijestiti vlastite identitete sudionika_ca Osvijestiti vlastitu opterećenost predrasudama i stereotipima	
Aktivnosti		<p>1. Početni krug (15') – trenerica otvara početni krug tako da sudionicima_cama daje uputu da osoba koja ima lopticu u rukama treba reći jednu stvar koju su jučer naučili i koja im je najviše ostala u sjećanju. Dalje je zadatak baciti lopticu drugoj osobi tako da kažu njezino ime.</p> <p>2. Ljudski bingo (20') – svaki sudionik_ca dobije papir s kategorijama koje su usmjerene na pronašlazak osobe koja je „učenik_ca, vjernik_ca, roditelj, feminist, ateist, patriot, osoba koja reciklira, ima brata/sestru, itd.“. U plenumu raspravljamo koje identitete nisu pronašli i zašto ih nisu pronašli.</p> <p>3. Osoba na leđima (40') – svi sudionici_ce dobiju papir s određenom osobom na leđima koju ne vide/ne znaju. Ostali sudionici_ce šetaju po prostoru i govore sudionicima_cama asocijacije kada ju vide. Svaki sudionik_ca piše što joj ostali govore na papir. Po završetku vježbe, u plenumu, svatko čita s papira predrasude koje je dobio_la i ostali pogađaju o kome se radi (ako do tog stadija vježbe nisu zapamtili). Potom svaka osoba dobije kratku biografiju svoje osobe s leđa i zajednički uspoređujemo odgovaraju li predrasude stvarnom životu osobe. Trenerica zaključuje razliku između izvanjskih identiteta i stvarnih uloga osoba. Osobe koje se nalaze na leđima su npr. Marilyn Monroe, Albert Einstein, osoba crne boje kože, dijete, osoba autohtonih naroda, osoba Romske nacionalnosti, itd.</p> <p>• Zaključak o identitetima (15') – trenerica zaključuje što su to identiteti i pomoću metafore „sante leda“ pojašnjava njihovu tzv. problematiku, odnosno koji su identiteti vidljivi ili nevidljivi i kako kao osobe upravljamo s njima.</p>
Materijali		<ul style="list-style-type: none">• Bingo handout za sudionike_ce (x 15)• Slike za zlijepiti na leđa• Pick traka• Biografije osoba sa slikama

DAN 2 - SESIJA 2**NAZIV SESIJE: PREDRASUDE I DISKRIMINACIJA**

Trenerice	Trenerica 1	Trajanje 12:00 – 13:30
Ciljevi	<p>Upoznati sudionike_ce s utjecajem stereotipa i predrasuda na kršenje ljudskih prava.</p> <p>Osvijestiti bogatstvo različitosti.</p>	
Aktivnosti	<p>1.S kim bi sjedio_la u vlaku? (60') – svim sudionicima_cama se podijeli radni papir i kopija. Trenerica ukratko izloži prizor i kaže svima da pročitaju opise putnika_ca u vlaku. Unaprijed su pripremljeni fizički opisi osoba koje se voze u vlaku (npr. bogati njemački DJ, tetovirana žena, srpski vojnik, majka troje djece, itd.). Svatko za sebe piše s koje bi tri osobe najradije putovao_la, a s koje tri ne bi putovao_la. Kada su svi odlučili_e, oblikuje se grupa od 4 do 5 sudionika_ce.</p> <p>Zadatak svake grupe je da:</p> <ul style="list-style-type: none">• međusobno razgovaraju o izboru i njegovim razlozima.• usporede njihove izbore i razloge te provjere imaju li sličnosti.• napraviti jednoglasnu zajedničku listu osoba (3 plusa i 3 minuta).• Potom svaka grupa treba izložiti svoje odluke uključujući i razloge za zajedničke odabire. Trebali bi reći u kojim "slučajevima" je bilo najviše nesuglasica unutar skupine. <p>Pitanja za diskusiju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Koliko vam se situacija čini stvarnom?• Je li netko iz grupe u stvarnosti proživio nešto slično?• Koji su bili glavni čimbenici koji su odredili vaše pojedinačne odluke?• Ako se grupa nije mogla usuglasiti oko zajedničkih zaključaka, zašto nije?• Što je bilo najteže?• Koji čimbenici su sprječili jednoglasnost?• Odakle nam stižu ove predodžbe/čimbenici?• Kako biste se osjećali kada s vama nitko ne bi želio podijeliti kupe u vlaku?• Što možemo/možete ili treba učiniti da se ovakva generalizirana mišljenja ne umnažaju (reproduciraju)?• Koje su moguće posljedice ovakvih naših mišljenja (za nas i druge)? <p>Vježba je dostupna na: <u>Euro-rail a la carte</u></p> <p>2. Stereotipi vs. Predrasude (30') – trenerica pokreće razgovor u grupi i bilježi na flipchart odgovore sudionika_ca na pitanje usmjereni na prikupljanje mišljenja što sve utječe na naš razvoj stereotipa. Na flipchart se bilježe i odgovori na pitanja tko i(ili) što utječe na njihov razvoj.</p> <p>Pitanja trenerice su:</p> <ol style="list-style-type: none">1.Jesi li ikada diskriminirao_la nekoga? Na osnovu čega?2.Koja grupa osoba je u Republici Hrvatskoj najviše ranjiva i diskriminirana?3.Što je s mladima kao diskriminiranom skupinom? <p>Potom se na vrh flipcharta lijepe prethodno pripremljene definicije STEREOTIPIA i PREDRASUDE.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Papiri s opisima putnika_ca• Pitanja za diskusiju• Flipchart• Pripremljene definicije STEREO TIPI – PREDRASUDE	

DAN 2 - SESIJA 3

NAZIV SESIJE: DRUŠTVENA NEJEDNAKOST I SOCIJALNA ISKLJUČENOST

Trenerice	Trenerica 2	Trajanje 15:00 – 16:30 H
Ciljevi	Osvijestiti vlastite stavove kod sudionike_ca i kako oni utječu na kršenje ljudskih prava.	
Aktivnosti	<p>1. Energizer (10') Molekule</p> <p>2. Korak naprijed (45') – sudionici_ce se smjeste na istu horizontalnu zamišljenu crtu i dobiju svoju identitetsku ulogu. Tu ulogu nitko drugi ne zna osim njih samih. Slušaju izjave trenerice i za korak se pomiču naprijed ako se izjava odnosi na njih. Po završetku se otvara diskusija. Prvo pitanje za diskusiju je što misle koje usluge su dobili oni iza, a koje oni naprijed. Potom sudionici_ce otkrivaju svoje identitete. Vježba je osmišljena prema Compass priručniku "Take a step forward". Obavezno ponoviti 2 uloge (1 ulogu imaju 2 osobe).</p> <p>3. Akvarij (30') – U sredini prostorije se postavljaju 4 stolice i trenerica postavlja krugove pitanja, dok sudionici_ce jedan po jedan sjedaju u jednu od 4 stolice i daju argumente za svoj stav. Trenerica postavlja iduće pitanje kad nitko više ne želi sjesti "u akvarij".</p> <p>Pitanja za diskusiju (kontroverzija):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neki su ljudi beskućnici jer to žele • Ženska prava su ljudska prava, nema ih potrebe posebno isticati • Smrtna kazna je opravdana u nekim slučajevima • Pravo na samoodređenje naroda treba poštovati čak i kad ugrožava međunarodnu sigurnost • Digitalan identitet je jednako važan kao i stvarni • Svaka osoba ima pravo odlučiti što želi učiniti sa svojim tijelom • U školama ne bi trebala biti vjerska obilježja <p>Sudionici_ce se potiču na razmišljanje i refleksiju.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none"> • Izjave za Korak naprijed i pitanja za diskusiju • 4 stolice za akvarij • Pitanja za akvarij 	

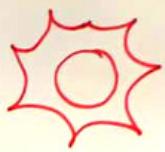

Slika 9. Vježba "Korak naprijed"

DAN 2 - SESIJA 4**NAZIV SESIJE: MISLI GLOBALNO, DJELUJ LOKALNO – ŠTO JA MOGU NAPRAVITI?**

Trenerice	Trenerica 2	Trajanje 17:00 – 18:30 H
Ciljevi	Razvijanje vještina za iznošenje argumenata i donošenje prosudbi	
Aktivnosti	<p>1.Uvodna aktivnost prezentiranja (45') – svatko dobiva papir s jednom temom. Svatko dobiva 5 minute da pripremi jednu minutu govora na tu temu (u smislu kako je to najbolje ikada). Svi sudionici_ce izlažu u plenumu.</p> <p>Pripremaju se 5 minuta</p> <p>Izlažu 1 minutu</p> <p>Publika pogađa koja je tema</p> <ul style="list-style-type: none">• Mrkva je bolja od cikle.• Žene ne znaju voziti.• Susjedova trava je uvijek zelenija.• Ljudi bi trebali slušati cajke.• Vanzemaljci su svugdje oko nas.• Kisik ubija.• No passaran ("nećeš proći", "nema dalje")• Splićani su najbolji ljudi na svijetu.• "Prijatelji" su najgora serija ikad.• Šljokice nemaju smisla.• Čokolada je grozan okus.• Ning Nong Nang Nunang• Tuširanje navečer je bolje od tuširanja ujutro.• Prijateljstvo s bivšim_om je zdravo.• Povrće je finije od deserta.• Slovo "Ž" je nepotrebno i treba biti uklonjeno iz abecede.• Rola toalet papira treba biti okrenuta prema gore. <p>2. 17 ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (45') – sudionici_ce su podijeljeni u 4 grupe. Sudionici_ce slučajnim odabirom dobiju po 1 cilj i zadatak im je u grupi za svaki cilj pronaći i izložiti sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none">• Definicija cilja• Pjesmu koja opisuje cilj• Film/dokumentarac/seriju/video koja progovara o temi koju cilj obuhvaća• Opis lokalne akcije u kojoj oni mogu doprinijeti ostvarenju cilja na lokalnoj razini. <p>Trenerica na kraju dodjeljuje bodove i proglašava pobjedničku grupu.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Flipchart• 17 papirića s izjavama za izlaganje• 17 ciljeva održivog razvoja UN-a – izrezani logoi svakog cilja	

DAN 3

10:00

Kršenje ljudskih prava

11:30

12:00

Prava mladih

13:30

4①4

15:00

Priprema zajedničkih inicijativa

16:30

17:00

Zajednički rad na zajedničkim inicijativama

18:30 4①4

Slika 10. Primjer plana rada za treći dan s oznakama 3H kraj sesija

DAN 3 – SESIJA 1**NAZIV SESIJE: PRAVA MLADIH**

Trenerice	Trenerica 1	Trajanje 10:00 – 11:30 H
Ciljevi	Upoznavanje s pravima mladih Promoviranje solidarnosti s osobama kojima su uskraćena ljudska prava Jačanje sposobnosti za zagovaranje prava mladih	
Aktivnosti	<p>1. Početni krug (15') – trenerica započinje uvodni krug s pitanjem kako smo danas i osvrtom na jučerašnji dan</p> <p>2. Brainstorming (15') – trenerica pokreće grupu pitanjem što su sve prava mladih i koja su to konkretno. Odgovori sudionika_ca se bilježe na flipchart.</p> <p>3. Upoznavanje s pravima mladih (20') – trenerica održava kratko uvodno predavanje s pripremljenom prezentacijom. Cilj predavanja je predstavljanje prava mladih Europskog foruma mladih.</p> <p>4. Krug prava mladih (40') – jednak broj sudionika_ca sjedi u dva kruga – unutarnjem i vanjskom. Osobe izvana izvlače neku izjavu vezanu uz prava mladih, odnosno ne/ostvarenje pojedinih prava (npr. Mlada osoba ima pravo na priziv savjesti od služenja vojnog roka.). Osoba iznutra treba tražiti argumente ZA tu izjavu i braniti ju, a osoba izvana argumentirati PROTIV. Vanjski krug se vrti onoliko puta dok svi ne prođu sve izjave kako bi se potaklo nekoliko rasprava. Po završetku vježbe se pokreće rasprava o vježbi te diskusija o tome kako postoji različita percepcija prava mladih i različitih načina zagovaranja za njih. Primjeri izjava:</p> <ul style="list-style-type: none">• Samo mladim osobama, a ne i starijima, države treba osigurati podršku prilikom osnivanja privatnih obrta, gospodarstava ili poduzetništva na teret države.• Pristup besplatnom obrazovanju treba biti osiguran svim mladim osobama bez obzira na nacionalnu ili vjersku pripadnost.• Pravo na besplatno obrazovanje mora uključivati i pravo na neformalno obrazovanje.• Mlade osobe se smiju slobodno okupljati i udruživati u građanske sindikate.• Sve države svijeta trebaju postaviti 16 godina kao početnu granicu za pravo glasa na lokalnim i nacionalnim izborima.• Mlade osobe do 30 godina trebaju imati pravo na priziv savjesti od služenja vojnog roka.• Mladi imaju pravo raditi s vlastitim tijelom što god žele, kao što je otici se testirati na HIV ili napraviti pobačaj.• Diskriminacija na temelju dobi mlađih je vrlo često opravdana.• Volontiranje je za mlade osobe važno i treba ga cijeniti, priznati i podržavati.• Mlade osobe treba uključivati na svim razinama donošenja odluka (npr. od školskih vijeća, preko gradskih skupština, do parlamentarnih stranki).	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Flipchart• PPT Prava mladih• Izjave za krug prava mladih (izrezane)	

Slika 11. Krug prava mladih

Slika 12. Krug prava mladih

DAN 3 – SESIJA 2**NAZIV SESIJE: KRŠENJE LJUDSKIH PRAVA I MEHANIZMI ZAŠTITE**

Trenerice	Trenerica 2	Trajanje 12:00 – 13:30 H
Ciljevi	Upoznavanje sa sustavom zaštite ljudskih prava.	
Aktivnosti	<p>1. Simulacija ECHR-a (80') – podijeliti sudionike_ce u dvije velike grupe. Svaka grupa dobiva jednu studiju slučaja suđenja na Europskom sudu za ljudska prava (prijedlog Oršuš vs. Hrvatska i Lautsi vs. Italija). Unutar svake grupe, sudionici_ce čitaju pripremljene materijale i istražuju o danom slučaju. Pripremaju argumente za i protiv presude. Nakon što svaka grupa pripremi svoje argumente, izlaže ih pred sudionicima_cama druge grupe koji su porota. Afirmacija mora potvrditi presudu, a negacija ju mora osporiti, porota jednoglasno donosi odluku koja je strana bolje argumentirala svoje stajalište. Može se uvesti i uloga "đavoljeg odvjetnika", osobe koja postavlja potpitanja. Nakon što porata odluči koja je strana bolje dokazala svoju poziciju, otkrivamo "stvarnu" presudu i argumentaciju iz nje. Raspravljamo o svakoj presudi u grupi. Odvojiti 10 minuta za refleksiju. Prijedlog pitanja za refleksiju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Je li vam bilo teško zastupati poziciju koja se kosi s vašim uvjerenjem?• Zašto je bitno vježbati zastupanje mišljenja različitog od tvog?• Kakav vam je bio rad u grupi, kako ste se podijelili?• Jeste li imali različita mišljenja u grupi?• Kako ste gradili argumente?• Koje je mišljenje vaše grupe o stvarnoj presudi?• Jeste li naučili nešto novo? Što?• Kome se obratiti? (10') – trenerica prezentira kome se u slučaju kršenja pojedinih ljudskih prava osobe mogu obratiti za pomoć (Europski sud za ljudska prava, Ustavni sud, Pučki pravobranitelj, Pravobraniteljica za djecu, udruge, bliske odrasle osobe).	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• 2 studije slučaja za 2 simulacije suđenja	

Slika 13. Predstavljanje slučaja u simulaciji suđenja

DAN 3 – SESIJA 3

NAZIV SESIJE: RAD NA PRIPREMI ZAJEDNIČKIH INICIJATIVA + RAD U MENTORSKIM GRUPAMA (ODVOJENE SESIJE PARALELNO)

Trenerice	Trenerice 1 i 2	Trajanje 15:00 – 16:30 H
Ciljevi	Osmišljavanje konkretnih lokalnih inicijativa.	
Aktivnosti	<p>1. Energizer (15') – Što volim jesti za ručak? (pantomima i pogodažanje, stajanje u krugu).</p> <p>2. Detektiranje lokalnih potreba i interesa mladih (75') – trenerica kroz vježbu pruža uvod u pripremu zajedničkih inicijativa. Mlade osobe su i dalje podijeljene u tri grupe te su im date upute za rad s pitanjima (koja prava su kršena, radi li netko nešto po tom pitanju, što mladima fali i što im smeta itd.) Sudionici_ce razgovaraju koji su problemi mladih u njihovoj lokalnoj zajednici. Bilježe ih na post-it papire. Navode nekoliko istih i smišljaju za svaki kako bi ga mogli riješiti i tko bi im bio saveznik_ca. Svoje post-it papire lijepe na flipchart. Mentorska grupa radi isto to razmišljajući o potrebama i interesima mladima. (30')</p> <p>Nakon određenog vremena mentori_ce dolaze u grupe i dalje razgovaraju koje su probleme detektirali unutar svojih grupa (mentori_ce u svojoj grupi, mlađi u svojoj). Odabiru jednu potrebu/interes na kojem žele detaljnije raditi i o njoj više razgovaraju. (25')</p> <p>Završni dio rada je izlaganje svake grupe ostalim grupama što su sve detektirali (20').</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Post-it i flipcharti• Flomasteri• Upute za rad	

DAN 3 – SESIJA 4

NAZIV SESIJE: ZAJEDNIČKI RAD SUDONIKA_CA I MENTORA_ICA NA ZAJEDNIČKIM INICIJATIVAMA

Trenerice	Trenerice 1 i 2	Trajanje 17:00 – 18:00 H
Ciljevi	Povezivanje lokalnih inicijativa mladih i mentora_ica Planiranje provedbe konkretne lokalne akcije	
Aktivnosti	<p>1. Rad u grupama (60') – trenerica dijeli sudionike_ce u tri grupe (prilagoditi prema interesima sudionika_ca broj grupe) za planiranje lokalnih akcija (mentore_ice raspoređuje u tri prethodne grupe mladih). Svaka grupa dobiva pitanja za rad i flipchart za pripremu prezentacije grupne inicijative. Zadatak svake grupe je raditi na osmišljavanju konkretnih aktivnosti koje će provesti u svojim lokalnim zajednicama odgovarajući na pitanja usmjerena na cilj aktivnosti, za koja je namijenjena, kako će biti izvedena. Posljednji zadatak svake grupe je međusobno dogоворити osobu za izlaganje. Za prezentaciju koriste storytelling uz 5 Dixit karata.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Pitanja za rad• Flipcharti za 3 grupe• Flomasteri• DixIt karte	

TO-DO LISTA

ČLANOVI /ICE GRUPE

NAZIV AKTIVNOSTI

KOJI SE PROBLEM RJEŠAVA

KOJI SU CIJEVNI AKTIVNOSTI

KRATKI OPIS

TKO ĆE SVE SUDELOVATI

KAKO ĆETE INFORMIRATI OSTALE

KAD POČINJE / KAD ZAVRŠAVA

TKO MOŽE POMOĆI / DONOSITI/ ODLUKA

KRATKI PREZENTACIJSKI GOVOR

PODJELA ODGOVORNOSTI U GRUPI

DODATNO?

DIXIT PRIKAZ

DAN 4 – SESIJA 1

NAZIV SESIJE: PREDSTAVLJANJE ZAJEDNIČKIH INICIJATIVA

Trenerice	Trenerice 1 i 2	Trajanje 09:30 – 10:30 H
Ciljevi	Planiranje provedbe konkretne lokalne akcije i prezentiranje istih.	
Aktivnosti	<p>1. Početni krug (15') – trenerica započinje uvodni krug s pitanjem kako smo danas i osvrtom na jučerašnji dan</p> <p>2. Prezentacija i feedback (45') – po jedna osoba svake grupe predstavlja svoju inicijativu i planirane aktivnosti ostatku plenuma. Po završetku prezentacije trenerice skupno daju povratne informacije te potom pozivaju druge sudionike_ce da također iznesu svoje mišljenje. U svrhu manjeg nadmetanja, trenerice prema prethodnoj najavi svakoj grupi dodjeljuju dio "novaca" (napravljenih na post-it papirima ili unaprijed isprintanih) kao proračuna za provedbu njihovih aktivnosti. Grupa koja je dobila najviše novaca pobjeđuje (cilj je svakome dati jednak iznos novaca, bez razlika).</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• papirnati "novac"	

DAN 4 – SESIJA 2

NAZIV SESIJE: ŠTO DALJE?

Trenerice	Trenerice 1 i 2	Trajanje 11:00 – 12:30 H
Ciljevi	Razvoj diseminacijskih tehnika i vještina.	
Aktivnosti	<p>1. Novinari i novinarke (60') – trenerica daje uputu sudionicima_ca koji su u tri grupe podijeljeni prema lokalnim inicijativama da izrade članak. Zadatak svake grupe je da osmisle i napišu članak koji će objaviti na web stranicama udruga (čije su osobe mentor_i_ce inicijativama), ali i kratke tekstove za Facebook, TikTok i Instagram. Napisane tekstove i članak za web će po završetku prezentirati ostalim grupama.</p> <p>2. Obaveze i rokovi (20') – trenerica potom upućuje svaku grupu u obaveze izvedbe lokalnih inicijativa, financijskim sredstvima kojima raspolažu te rokovima. Sve grupe su upoznate s Obrascem za izvještavanje o provedenim inicijativama.</p>	
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Obrazac za izvještavanje	

Slika 15. Rad u plenumu

Slika 16. "Opiši trening jednom DixIt kartom"

DAN 4 – SESIJA 3

NAZIV SESIJE: EVALUACIJA I ZAVRŠETAK

Trenerice

Trenerica 1

Trajanje 14:00 – 15:30 H

Ciljevi

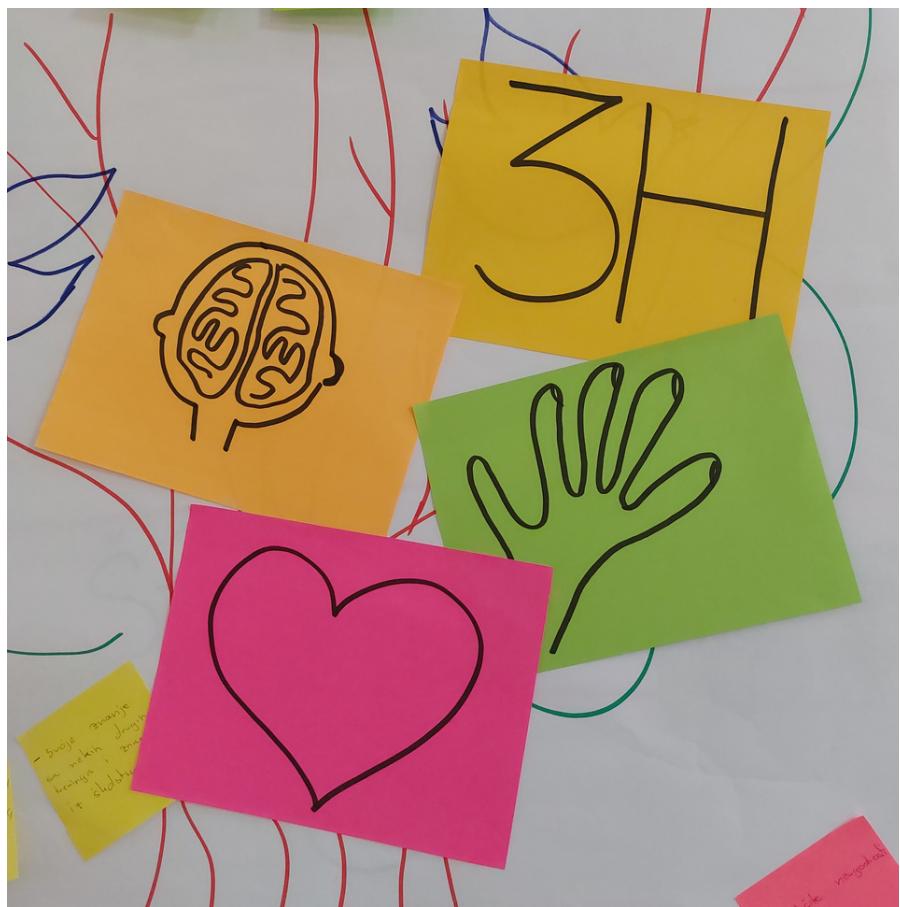
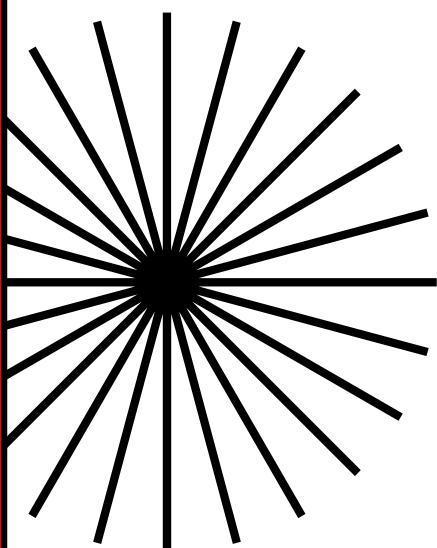
Evaluacija provedenog treninga

Aktivnosti

1. **Podsjetnik na naučeno znanje** (15') – trenerice prezentiraju koje su sve teme obrađene tijekom trajanja edukacije
2. **Otkrivanje oznaka** (5') – trenerice otkrivaju značenje dodijeljenih oznaka svakoj od provedenih sesija (oznake označavaju sesije usmjerene na učenje / stavove / unapređenje vještina)
3. **Što sam naučio_ia?** (30') – trenerica dijeli po jedan papir u svaku (od tri) grupe i daje zadatak da svaka grupa treba usuglasiti što su načuli:
 - u teorijskom pogledu razvoja znanja,
 - po pitanju promjene vlastitih mišljenja i
 - u razvoju vještina i praktičnog rada.
4. **Stablo očekivanja** (10') – trenerica se vraća na početno stablo očekivanja i nudi presjek ostvarenih očekivanja i rezultata
5. **Evaluacija** (30') – trenerice prolaze krug usmene i pismene evaluacije sa svim sudionicima_cama.
6. **Dixit evaluacija**

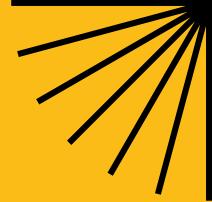
Materijali

- Tri prazna papira
- Evaluacijski upitnik (Google forms)
- DixIt karte

Slika 17. 3H model kompetencija "Head – Hand – Heart"

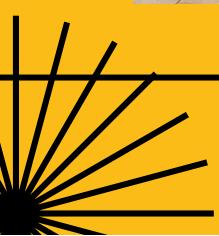
Timovi lokalnih inicijativa

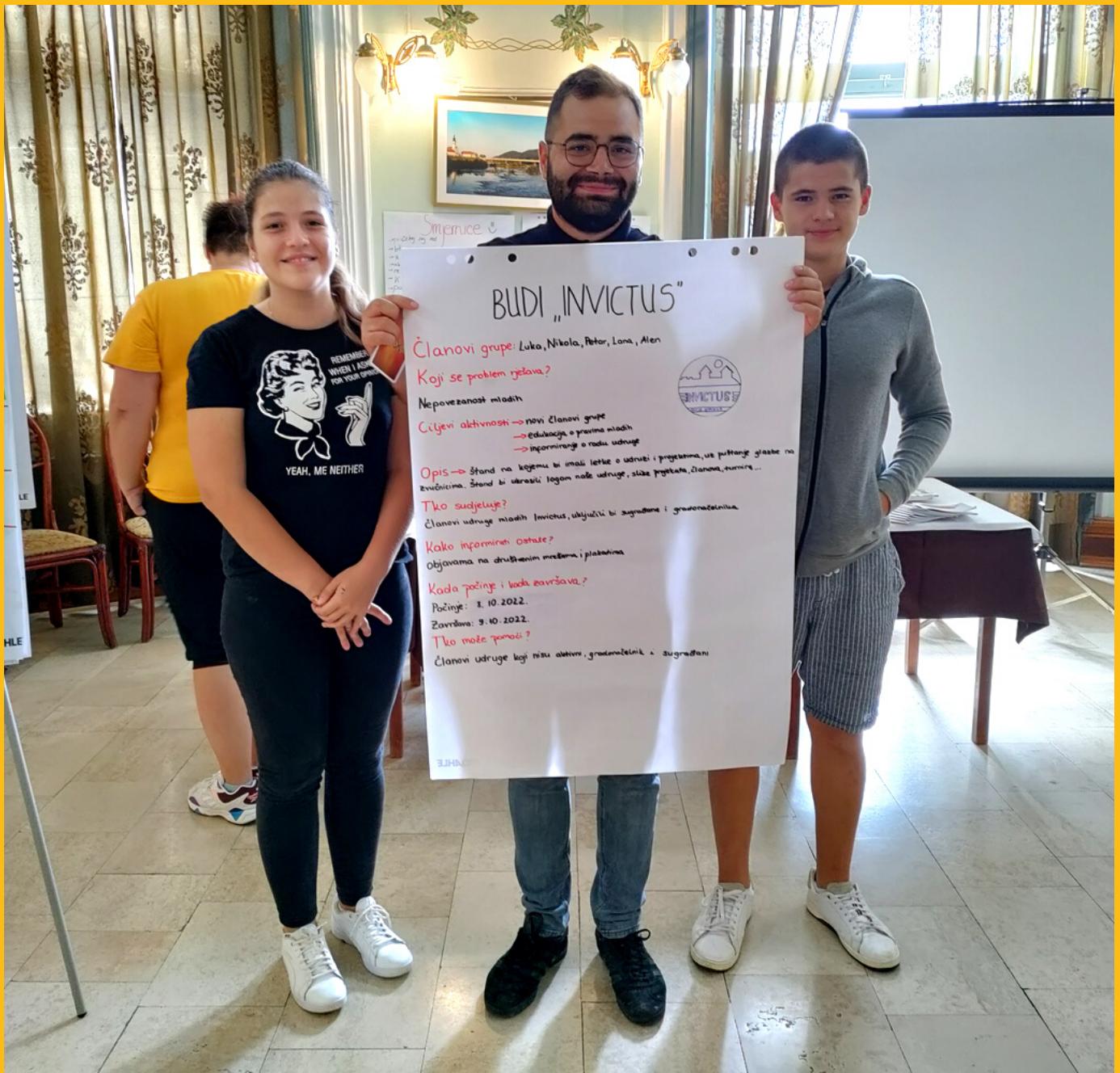

Slika 18. Tim Petrinja

Slika 19. Tim Glina

Slika 20. Tim Hrvatska Kostajnica

LOKALNE INICIJATIVE MLADIH

Mlade osobe su sudjelujući na programu neformalnog obrazovanja (treningu "Mladi u kompasu") prepoznali probleme s kojima se susreću u svojim zajednicama. Sam trening im je pomogao steći vještine javnog progovaranja i zagovaranja koje su mladima pomogle u otkrivanju tih problema te nastojanju utjecaja na njih. S obzirom na to da je jedan od specifičnih ciljeva projekta "Mladi u kompasu" bio usmjeren na osnaživanje mladih i radnika_ca s mladima iz Petrinje, Hrvatske Kostajnice i okolnih mjesta kako bi postali mudiplikatori demokracije, tolerancije i solidarnosti, follow-up dio treninga uključivao je planiranje i provedbu lokalnih inicijativa mladih.

Nakon što su na treningu mladi detektirali i razradili plan provedbe svojih lokalnih inicijativa u Petrinji, Glini i Hrvatskoj Kostajnici, svakoj grupi mladih (4 do 5 osoba) dodijeljen je jedan mentor_ica. Mentorska podrška isplanirana je s ciljem kontinuiranog pružanja pomoći, informacija i odgovaranja na potrebe tijekom planiranja i realizacije inicijativa (primjerice finansijsko plaćanje materijala, pružanje online platforme za oglašavanje/pozivanje na lokalnu inicijativu, itd.). Sami mentori_ce su također stekli relevantna znanja i vještine potrebne da s mladima rade na osvještavanju i ostvarivanju njihovih prava. Isti će stečeno moći dugoročno širiti i na svoje organizacije, na druge mlade s kojima rade, pri čemu će i oni_e sami postati mudiplikatori demokracije, tolerancije i solidarnosti. Podrška je bila pojačana i mentoriranjem od strane dviju trenerice, tako da je mreža uzajamnog podupiranja i učenja bila čvrsto isprepletena.

Mladi su u konačnici kroz osmišljavanje i provedbu lokalnih inicijativa postali svjesni društveno bitnih tema koje su sami detektirali kao probleme u zajednici i pokušali pronaći odgovore na njih. Organizacija aktivnosti se temeljila na propitkivanju vlastite zajednice, s naglaskom na potrebe i interesе zajednice mladih u Petrinji, Glini i Hrvatskoj Kostajnici. Važno je za napomenuti kako su prvotno bile planirane dvije lokalne inicijative mladih, no nastavno na razvoj događanja tijekom treninga i potrebe za održavanjem triju inicijativa prema mjestu stanovanja mladih i radnika_ca s mladima, u konačnici su provedene tri lokalne inicijative mladih. Ciljevi lokalnih inicijativa bili su:

- 1.Povezivanje i umrežavanje udruge mladih s mladima u lokalnoj zajednici (Hrvatska Kostajnica)
- 2.Povezivanje i umrežavanje mladih s lokalnom zajednicom (Glina)
- 3.Osiguravanje prostora za mlade (Petrinja)

BUDI INVICTUS – lokalna inicijativa mladih u Hrvatskoj

Kostajnici

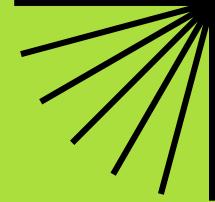
Mentori Nikola Račić i Alen Handanović su sa skupinom mladih iz Hrvatske Kostajnice, Lukom Račićem, Lanom Ćatić i Petrom Ćatićem isplanirali i proveli lokalnu inicijativu mladih naziva "Budi Invictus". Inicijativa je provedena u trajanju od dva dana, 8. i 9. listopada 2022. godine. Ideja je zamišljena tijekom četverodnevnog treninga održanog u Hrvatskoj Kostajnici, a inicijativa je bila namijenjena mladima kako bi ih se potaklo na uključivanje u rad Udruge mladih "Invictus". Grupa mladih, koja je organizirala predstavljanje "Invictus-a" na štand-kućici tijekom trajanja Kestenijade u Hrvatskoj Kostajnici, predstavljala je rad udruge i svim drugim zainteresiranim osobama kojima su pokazali i objasnili čime se udruga mladih bavi. Tako su ispunili svrhu lokalne inicijative, odnosno prezentirali djelovanje udruge kako bi se što više mladih iz Hrvatske Kostajnice uključilo u rad iste.

Lokalna inicijativa je bila najavljena putem društvenih mreža (Facebook i Instagram) te letaka. Društvene mreže su odabранe za diseminaciju najave jer se njima u današnje vrijeme koristi većina ljudi, ali i zato što je protok informacija na društvenim mrežama najbrži. Informiranje i rad u smjeru da se mladi zainteresiraju za "Invictuse" se odvijao na samom štandu 8. i 9. listopada. Direktno informiranje ("face to face") odabранo je jer u konačnici razgovor u živo sa zainteresiranim osobama uvijek donosi i više uspjeha.

Za lokalnu inicijativu "Budi Invictus" se zainteresiralo oko pedesetak ljudi, a organizatori_ce procjenjuju da je još više osoba primilo informaciju o radu Udruge mladih Invictus zastajući kraj štanda. Sve osobe su bile oduševljene radom udruge u jednoj maloj zajednici kao što je Hrvatska Kostajnica i najčešći komentar upućen grupi mladih je bio "samo nastavite tako!".

Slika 22. Inicijativa "Budi Invictus"

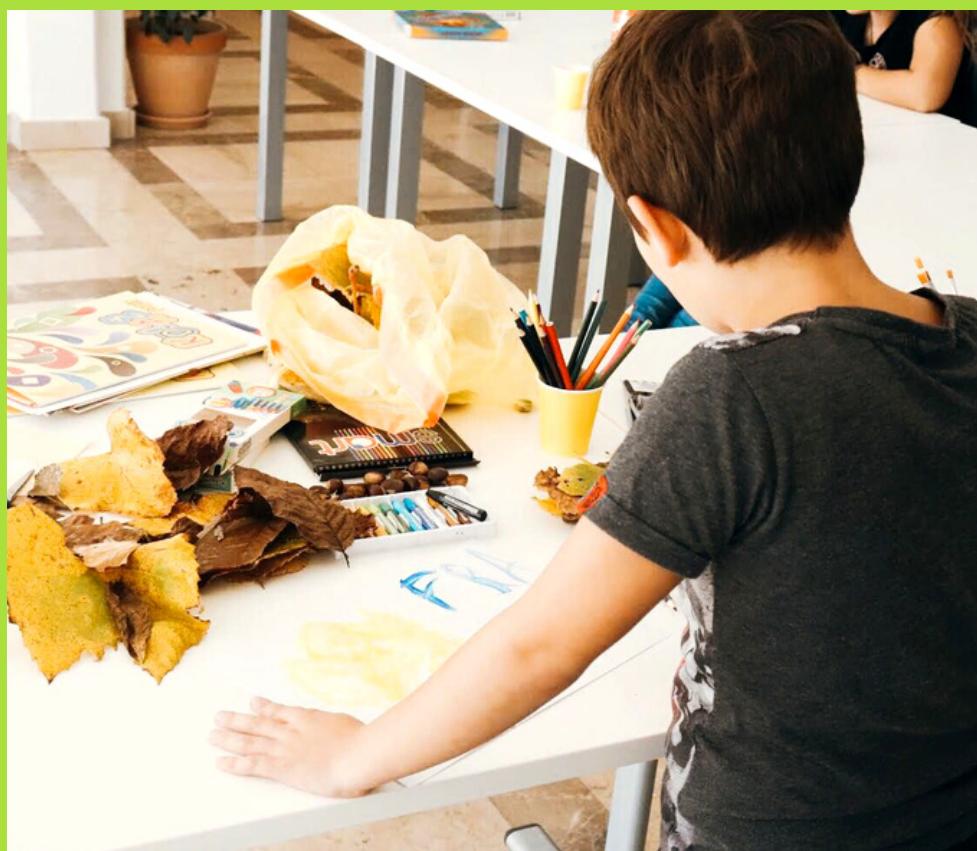
Skupina mladih i mentorica Melita Resanović isplanirale su i održale lokalnu inicijativu mladih "Sve nijanse jeseni" u Hrvatskom domu u Glini 1. listopada 2022. godine u trajanju od 15 do 17 sati. Inicijativu su provele, uz mentoricu, Ema Cestarić, Niku Piškor, Antoniju Palinkaš i Jasminu Imširović.

Lokalna inicijativa prvenstveno je bila namijenjena djeci, ali su se na istu mogli uključiti i ostale zainteresirane osobe. Inicijativa je odgovarala na problem nepostojanja sadržaja i programa za djecu u Glini, problem kojeg su inicijatorice identificirale kroz sudjelovanje na treningu "Mladi u kompasu". Organiziranjem i provedbom su namjeravale djeci i njihovim roditeljima predstaviti kreativnu i interaktivnu radionicu na kojoj su djeca imala prilike iskazati svoje kreativne vještine, družiti se s drugom djecom i tako kvalitetno ispuniti svoje slobodno vrijeme ciljanom aktivnošću kakvih inače nema u njihovoј zajednici.

Grupa mladih je za potrebe oglašavanja održavanja lokalne inicijative koristila za komunikacijski kanal društvene mreže i plakate koji su bili postavljeni na svim strateškim mjestima u gradu Glini, odnosno na mjestima na kojima je veća koncentracija ljudi. Plakati su bili postavljeni i u školi, vrtiću i gradskoj knjižnici te je kontaktiran lokalni radio kako bi najavio aktivnost "Sve nijanse jeseni".

Na lokalnoj inicijativi na sam dan održavanja sudjelovalo je nešto manje od deset osoba. Organizatorice su bile jako motivirane i entuzijastične te je malo razočaranje bilo razumljivo zbog neočekivano malog odaziva, odnosno manjeg od prvotno zamišljenog. Međutim, grupa mladih organizatorica je bez obzira na sve otišla u šetnju Glinom na mesta na kojima inače ima više ljudi kako bi ih direktno dovele u Hrvatski dom Glinu.

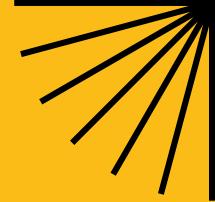
Doživljeno iskustvo provedbe lokalne inicijative grupe mladih u Glini je bilo odlično iskustvo mladim djevojkama koje su naučile da iako kronično manjka sadržaja i aktivnosti u njihovoј maloj zajednici, te da je i dalje potrebno raditi na osmišljavanju istih, ali i jače zagovarati i podizati motivaciju kod svojih sugrađana_ki. Lokalna inicijativa "Sve nijanse jeseni" pružila je jedno odlično iskustvo grupi mladih iz Gline koje su usavršile različite organizacijske vještine, ali i naučile kako je potrebno još više djelovati za podizanje osviještenosti svoje lokalne zajednice.

Slika 23. Inicijativa "Sve nijanse jeseni"

TRIVIA NIGHT – lokalna inicijativa mladih u Petrinji

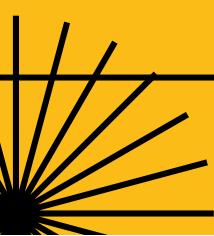

Lokalnu inicijativu u Petrinji su isplanirali Nera Šustić, Roko Šustić, Iva Galjan, Ema Kireta uz mentorstvo Sabine Stipanec Grgić. Inicijativa naziva "Trivia night" održana je 24. rujna 2022. godine od 19 do 22 sata u Društveno – kulturnom centru Udruge IKS u Petrinji.

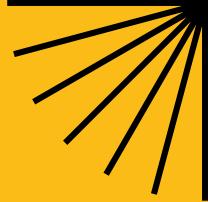
Prilikom razmatranja teme za lokalnu inicijativu, grupa mladih složila se da je jedan od aktualnih problema mladih u Petrinji manjak prostora, kao i manjak aktivnosti za mlade. Kako je Udruga IKS nedavno otvorila privremeni prostor Društveno – kulturnog centra u modularnom kontejnerskom objektu, grupa mladih željela je mlade osobe iz Petrinje upoznati s prostorom i potaknuti ih da ga koriste i posjećuju redovito, kroz organizaciju zanimljive aktivnosti. Cilj je bio da se prošili glas da je taj prostor dostupan mladima te da će ih djelatnici_ce Udruge IKS podržati ako imaju ideje koje žele provesti u svojoj zajednici. Grupa mladih se sa svojom mentoricom odlučila za organiziranje Trivia night-a, tj. kviza u kojem su mlade osobe iz zajednice mogle sudjelovati i osvojiti zanimljive nagrade. Lokalna inicijativa mladih iz Petrinje pretpostavila je da će ova vrsta aktivnosti privući mlade osobe te da će ih nagrade potaknuti na sudjelovanje. Prilikom promocije i najave aktivnosti korišteni su plakati, kontaktirani su lokalni mediji te je Trivia night promovirana na društvenim mrežama Udruge IKS. Navedeni kanali komunikacije odabrani su zato što su preporučeni od strane mladih, kao najprikladniji za privlačenje ove ciljane skupine.

Grupa mladih je pripremala pitanja za kviz, zajednički su nabavili grickalice, lijepili plakate po gradu Petrinji, pripremili prostor te vodili cijelu aktivnost 24. rujna 2022. Ukupno je sudjelovala 21 osoba za što grupa mladih smatra izuzetno dobrim odazivom za malu sredinu poput Petrinje. Povratne informacije sudionika_ca su bile izuzetno dobre. Mlade osobe su bile ugodno iznenadene samim prostorom Udruge IKS te kako je pristupačan i prilagođen potrebama mladih. Što se tiče same aktivnosti, sudionici_ce su uživali u kvizu kao i u osvojenim nagradama. Tijekom kviza, sudionici_ce iz Petrinje i okolice imali su priliku družiti se s međunarodnim volonterima Udruge IKS te vježbati razgovor na stranom jeziku, ali i čuti nešto više o prilikama za mobilnost mladih.

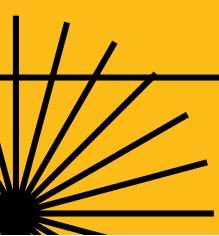
Trivia night grupa mladih je vrlo zadovoljna organiziranim i provedenom lokalnom inicijativom, ne samo zato što su usavršili svoje vještine timskog rada i planiranja aktivnosti, već i zato što su pridonijeti širenju informacija drugim mladima u svojoj lokalnoj inicijativi o prostoru u kojem mogu kvalitetno provoditi slobodno vrijeme.

TRIVIA NIGHT – lokalna inicijativa mladih u Petrinji

Slika 24. Inicijativa "Trivia Night"

KORISNE PUBLIKACIJE

I za kraj, ovdje možete pronaći korisne publikacije (na hrvatskom i engleskom jeziku)

Lokalne priče – put prema ljudskim pravima

GEAR: Gradnja inkluzivnih interkulturnih okruženja kroz globalno građansko obrazovanje

EAThink Priručnik globalnog obrazovanja za nastavnike

Pokreni promjenu 40 ideja za rad s djecom i mladima u području različitosti

Poučavati prava i slobode – priručnik za učitelje osnovne škole

Spol i rod pod povećalom

Učenik građanin Priručnik za građanski odgoj i obrazovanje

Učenici građani – informirani, aktivni i odgovorni

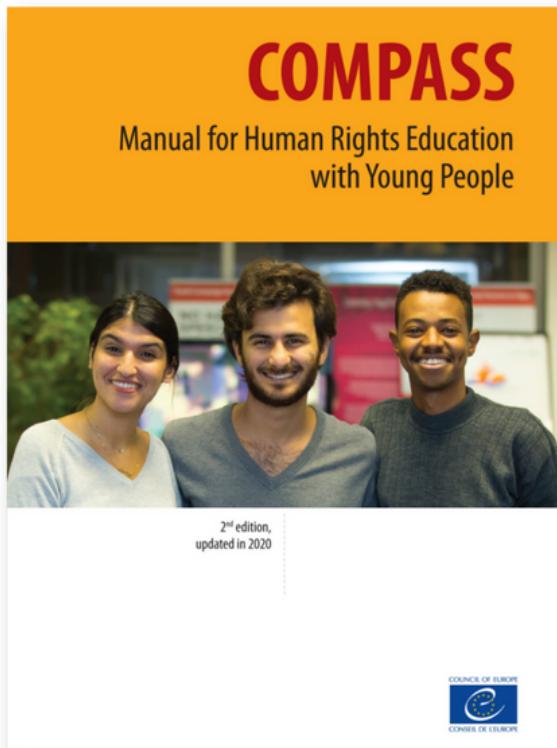

Znam, razmišljam, sudjelujem

KORISNE PUBLIKACIJE

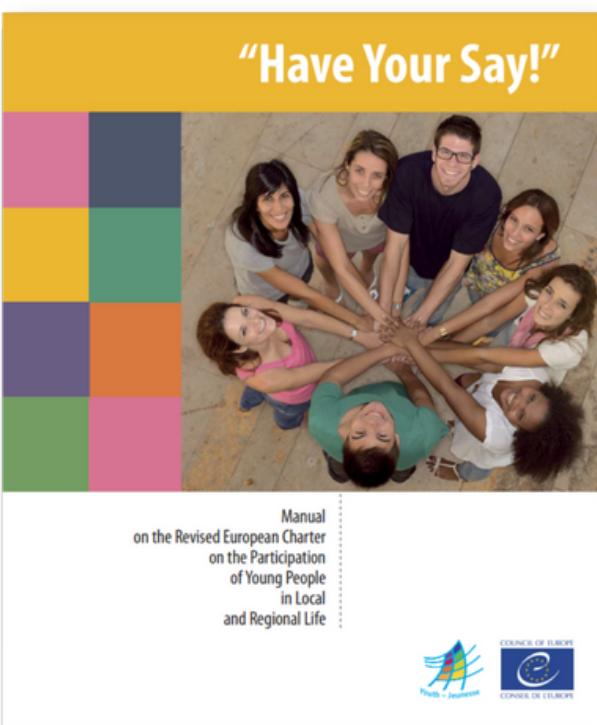
Compass Manual for human rights education with young people

Education Pack "all different – all equal"

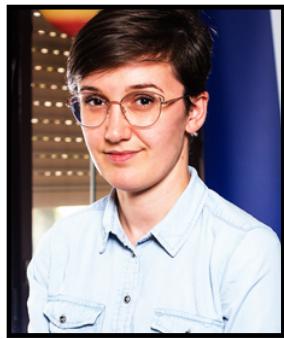

"Have Your Say!"

GENDER MATTERS A manual on addressing gender-based violence affecting young people

Josipa Tukara Komljenović

Voditeljica projekata i
programska suradnica

Josipa Tukara Komljenović je po zvanju magistra sociologije koja je još tijekom fakultetskog obrazovanja započela s volontiranjem u civilnom sektoru, a paralelno je završila i žensko studijsko obrazovanje pri Centru za ženske studije te brojne druge edukacije i usavršavanja. Nakon dvije godine volontiranja u Ženskoj sobi, zaposlena je u istoj gdje je s vremenom postala voditeljica programa s mladima. Od 2013. godine radi s mladima kao trenerica, koordinatorica volontera_ki, edukatorica i mentorica. U Mreži mladih Hrvatske je od kraja 2021. godine gdje je usmjerena na rad s mladima ne samo kao voditeljica projekata, nego i kao radnica s mladima te istraživačica. Njezine tri najdraže teme su rad s mladima, promicanje rodne ravnopravnosti i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja.

Branimira Penić

Programska suradnica za rad s
mladima i participaciju mladih

Branimira Penić po zvanju je magistra pedagogije a nakon što je tri godine radila u školi i godina i godina volontiranja u raznim organizacijama, odlučila je potražiti posao u civilnom sektoru. Završila je i Program cijeloživotnog obrazovanja „Mladi u suvremenom društvu“ i otad joj je rad s mladima postao fokus djelovanja. Aktivna je u nekoliko organizacija i inicijativa u raznim područjima, a osobito u području rada s mladima, obrazovanja (s naglaskom na građanski odgoj i obrazovanje te neformalno obrazovanje) i aktivnog sudjelovanja mladih u lokalnoj zajednici. Ima dugogodišnje iskustvo osmišljavanja i provedbe neformalnih programa obrazovanja, mentoriranja i podrške mladim osobama u različitim područjima te zagovaračkom radu.

A
U
T
O
R
I
C
E

KONTAKTIRAJ NAS:

Mreža mladih Hrvatske
Selska cesta 112c
info@mmh.hr
+385 1 4573 937
www.mmh.hr

